

ЧИ МАЄ УКРАЇНА МАЙБУТНЄ

«Ніщо так не потребує моральності, як політика. Особливо тоді, коли людство дичавіє»

Фазіль Іскандер

Травень 2014-го. На сцені столичного Палацу «Україна» артисти «Вечірнього Кварталу» виступають з оригінальною пародією на утекших «колишніх». Новітні представники «Бело-золотої гвардії, третьей волни еміграції» свій виступ завершили на оптимістичній ноті: «Не падайте духом, ми скоро вернемся. Ще в Україні полно дураков».

На жаль, вони мали рацію. Дурнів, як і «свинопасів» (за Дмитром Донцовим) – пасивних людей, які дбають винятково про свої інтереси і ставлять їх вище за потреби держави – в Україні після Революції гідності не поменшало. І коли чую, що український народ мудрий, то вмент згадую, що лідером цьогорічних президентських перегонів, цього безпрецедентного за кількістю учасників політичного дійства, став керівник «Вечірнього Кварталу» шоумен Владімір Зеленський.

Україна по суті стала посміховиськом для всього світу, а найперш для тих, хто за «поребріком». Що думають з цього приводу конспірологи, які досліджують черговий експеримент над країною?

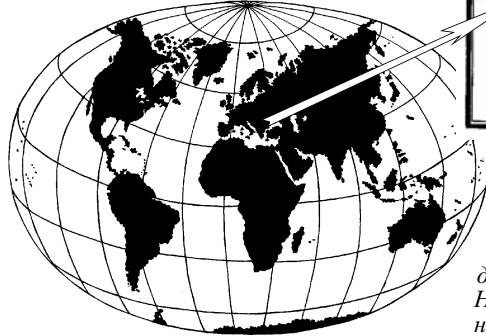
Фарс, абсурд, фантазмагорія, ірраціональний шабаш безглуздя, клоунада чи епідемія політичного здичавіння? Чи банальне підтвердження того, що попри всю свою соціальність, людина таки найперш залишається особиною біологічною, якій передовсім властиві емоції, рефлекси, ніж раціональне мислення?

«Не падайте духом, ми скоро вернемся. Ще в Україні полно дураков». Так отож. Перед першим туром президентських виборів люди повелися на відверту брехню політиканів. Більшість українців не задалися питанням: «Хто ці люди, які вирішили позмагатися за президентську булаву? Що вони насправді вміють, знають і можуть, яким управлінським досвідом володіють? Яку позицію займали в трагічному для української державності 2014 році? Наскільки реалістичними обіцянки кандидатів? Яку ідеологію сповідують?»

Надто коротка політична й історична пам'ять електорату про «білі» й «темні» плями в біографіях претендентів може зіграти злий жарт з Україною, а відтак з її громадянами.

Бо коли обиватель ведеться на популізм і демагогію політичних паяців, неприхованих і замаскованих мерзотників та україножерів, поділяючи їхні большевицькі гасла, коли керується емоціями, а не здоровим глуздом, то нічого доброго у висліді держава не матиме.

Пригадався напрочуд влучний саркастичний дотеп Романа Купчинського:

«Коли будеш ціле життя хрунем, а останній рік – патріотом, поховають тебе, як князя, коли навпаки – поховають тебе, як пса. Це дуже практично, але не педагогічно». Щось є в цьому...

Відтак згідно соціологічних досліджень цинічний веселун з суперечливим бекграундом і браком управлінського досвіду в масштабах держави та з розмитотою ідеологією, яка не має нічого спільного з україноцентризмом, і жінка з вельми непривабливою політичною біографією створили найбільшу конкуренцію діючому президентові.

Безумовно, інспірований ворогами України «керований хаос» дається взнаки. У результаті – всі проти всіх. Реанімовані гасла «анархія – мати порядку» і «хто не з нами – той проти нас» відчутно збільшили ентропію суспільних настроїв. Ентропія електоральних уподобань «зашкалює». В Українській державі на правду політичний балаган, безлад, безбаш, хаос.

У Середньовіччя за хаос відповідав диявол, а порядком опікувався Бог. Дехто переконаний, що сучасний диявол живе «за поребріком» і має московитську прописку. Можливо. Але хто відповідає за порядок в Україні? «У нас при владі – морально деградовані особи» (Віктор Шишкін, перший генеральний прокурор України, суддя Конституційного Суду України у відставці). Чи не тому молодь «по приколу» висловлює протест проти нинішньої влади, переносючи, зокрема, свої симпатії та очікування на телегероя-шоумена. Мовляв, чому б не проголосувати за коміка і подивитись, що з того вийде? Логіка молодих: чому б не дати шанс «новому обличчю»? Така пофігістська позиція бентежить, засмучує і тривожить. Подібні експерименти над державою вкрай небезпечні.

Тим часом експерт МЦПД Ігор Петренко переконаний: *«Врятувати «сол-*

дата» Зеленського вкрай важливо для України, адже він – перший поза-системний кандидат нового покоління, який не обріс іще політичними домовленостями та понятійними угодами. Його поразка буде програвом ідеї Нової України, всіх політиків нової генерації, які бажають реальних змін, а не бутафорських реформ, які прикривають десятирічний дерiban ресурсів країни, що тануть».

Чим пояснити привабливість феномену політичного зубоскальства? Досить згадати хамсько-образливі випадки «95 кварталу» проти київського міського голови. Чому фаворитом серед молоді стала безідейна людина, яка ментально не почувалась українцем (і навіть наголошує, що не є українцем), яка мову народу, серед якого давно живе, почала вичати шойно 2019 року? «В стадії становлення Президентом України має бути етнічний українець. Це просто моє переконання» (Віталій Портников, відомий український журналіст, етнічний єврей). До речі, чому не наважився, навіть «по приколу», піти в президенти успішний шоумен і патріот Сергій Притула або співак Святослав Вакарчук? *«Взагалі, вважаю, що коли йде мова про посаду президента, то насправді це йде мова про долю мільйонів людей. Ставити власні політичні чи в принципі людські амбіції вище за долю мільйонів людей – це безвідповідально. Я – людина відповідальна»* (Святослав Вакарчук).

Найбільша вада сучасних українців, а надто молоді, – НЕВІГЛАСТВО, брак елементарних знань. У висліді в їхніх головах упереваж інформаційне сміття з інтернету. Замість культури – руїна.

Успіх примітивного зубоскальства шоумена не є наслідком конфлікту поколінь, а віддзеркаленням плачевного стану знань, культури й моралі в українському суспільстві. Досить згадати сюжети бодай кількох вистав «Вечірнього кварталу», аби переконатись у слушності сказаного.

Листопад 2011 року. Під керівництвом Владіміра Зеленського «95 квартал» нагнано «тролить» депутатів Львівської обласної ради. Це не була доброзичлива пародія, не дружнє підсміювання, кепкування над засіданням сесії місцевого

парламенту. Разом з іншими учасниками політичного шоу Зеленський аж ніяк не «дер лаха» з депутатів – театралізоване дійство на жарт «не тягнуло». Це не був дотепний політичний скетч-інтермедія, не каламбур і не смішний «стьоб», а брутальний за формою і виконанням професійно зрежисерований чітко артикульований театралізований памфлет – знущальне за формою висміювання українців. Гра акторів «Студії 95» свідчила, що вони щиро поділяють (ідеологічно та емоційно) українофобську позицію сценаристів та режисерів дійства. Особливо вирізнявся своїми недолугими «жартами» ведучий шоу Володимир Зеленський: «Перше слово надається голові фракції «Бий жидів». На засіданні присутні представники партії «Бий жидів» і «Бий москалів».

Такі «дотепи» цілком «тягнуть» на статтю кримінального кодексу – розпалювання ворожнечі за національною ознакою. Вже тоді вербальні «перли» лідера «Вечірнього кварталу» та його учасників мали б викликати зацікавлення СБУ. Прецедент вигулькнув цьогоріч – на початку лютого Національна рада України з питань телебачення й радіомовлення оштрафувала «NewsOne» за мову ворожнечі у виступах гостей і ведучих програм. СБУ вказала Нацраді, що окремі програми поширювали висловлювання з ознаками «прихованого заклик до агресивних дій та програмування агресивної поведінки глядачів». Крім того, моніторинг засвідчив, що в телеэфірі фор-

мують уявлення про «фашизм і націонал-соціалізм» керівництва України та частини населення тощо.

Тим часом у згаданому «Вечірньому кварталі» не просто зубоскалили. Це був справжній парад антиукраїнства: один з «депутатів» на прізвище Часник з фракції «Сало» партії «Мамалига» нагадує ведучому, що є автором підручника «Анатомія москаля»; інший «депутат» стурбовано повідомляє присутнім, що діти в школі вивчають «Періодичну систему Бандери»; затим лицедій «Вечірнього кварталу» під керівництвом Зеленського починають обговорювати регламент користування туалетом в обласній раді. Вислід цих дебатів: право першими користуватися туалетом мають представники титульної нації...

Це навіть не вульгарність. Підтвердженням використання принизливої для українців і Української держави лексики став скандальний виступ «Кварталу 95» на фестивалі гумору в Юрмалі, коли Володимир Зеленський в ролі українського президента виставив Петра Порошенка жабраком в очах громадян Латвії, а Україну порівняв з «актрисою з німецьких фільмів для дорослих». По суті була влаштована публічна дискредитація й приниження Української держави. «Не тягнув» на експромт «дотеп» з Юрмалі: «Ми (українці – О. Р.) народ, у каторави культури хватает всево лиш на четире дня».

Можна припустити, що ідеологічною платформою «Вечірнього кварталу»

і його керівника є продумане культивування в українців комплексу «меншовартості».

І справді. Навесні 2014 року Володимир Зеленський у студії ТСН задекларував свою далеко не державницьку позицію: «*Если на востоке и в Крыму люди хотят говорить по-русски, отцепитесь, отстаньте от них... Россия и Украина – действительно братские народы... У нас одинаковая кровь. Мы все друг друга понимаем, независимо от языка.*»

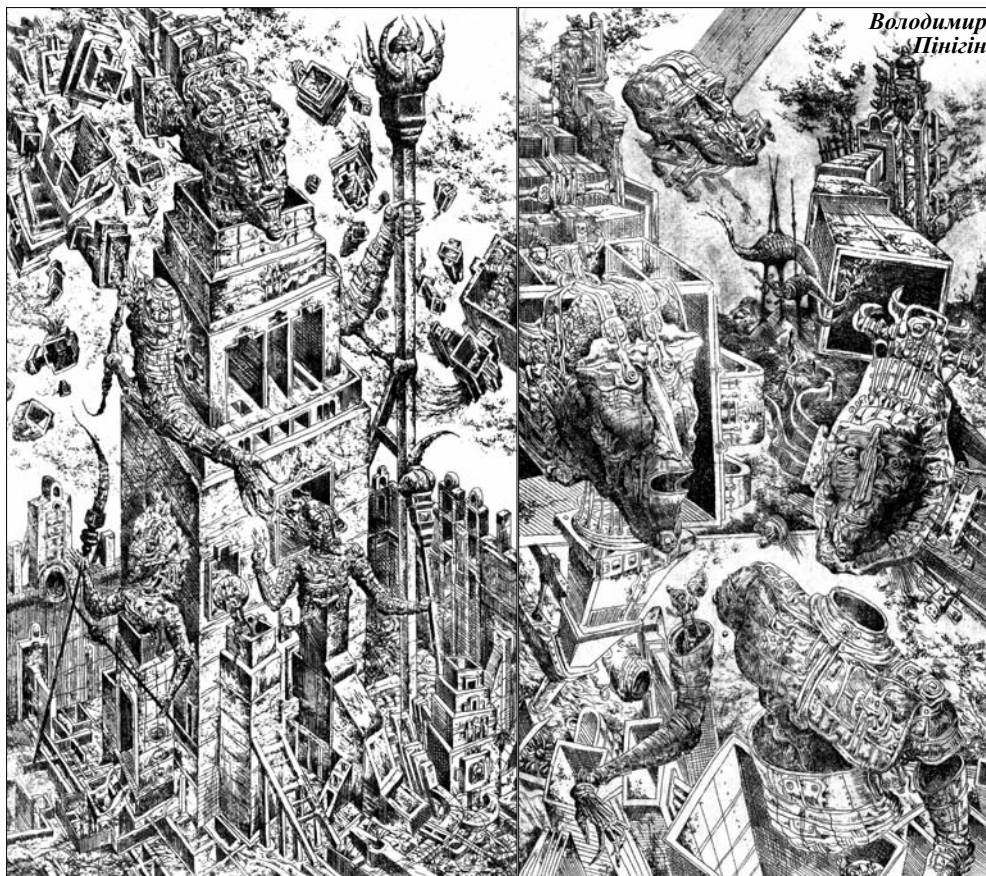
Тоді ж в ефірі одного з телеканалів шоумен звернувся до ще чинного президента України Віктора Януковича та його російського покровителя Володимира Путіна і заявив, що готовий «благати на колінах» аби не допустити війни. Так могла вчинити лише людина без державницького, українського мислення, яка через свій примітивний жарт починає запобігати перед «піхотинцем Путіна» – Кадировим. Хтось може уявити шоумена Верховним Головнокомандувачем? Так ото ж.

Цьогоріч, уже в ролі кандидата в президенти, Володимир Зеленський на зустрічі з дипкорпусом у Києві повторив свою заяву щодо готовності домовлятися з очільником РФ. На таку сумнівну ініціативу негайно зреагував у фейсбуці відомий україно-ізраїльський економіст та політичний експерт Карл Волох: «*Шут Зеленский вновь подтвердил, что намерен садиться с Путиным за стол переговоров, чтобы выяснить его условия мира. Если бы дурачок хоть немного интересовался политикой, то знал бы, что требования Путина давно известны и очень просты: 1) Крым – российский... 2) федерализация (автономизация регионов) Украины с расширенными правами субъектов, включая влияние на внешнюю политику; 3) выборы в оккупированных регионах до возвращения украинского суверенитета над ними...*».

Сміх дуже небезпечна зброя – може як озброїти, так і обеззброїти. Жартувати та дотепно викривати політиків на сцені Палацу «Україна» – це одне, і зовсім інше професійно орієнтуватися у політичних та економічних проблемах. На сцені можна виглядати «чесною» та «незаплямованою» людиною. А в реальності? Простих і позитивних рішень для держави як це показано у серіалі «Слуга народу» немає.

Інші «жарти» Зеленського теж вельми сумнівної якості: «*Живем обалденно, мы хохлы. Как повезло хохлам, что князь Владимир в Киевскую Русь привез христианство. А если бы он привез мусульманство? Вы можете себе представить украинца, который добровольно не ест сала? Россия – обалденное государство. С Юценко вам повезло, у вас его нет. У вас Черноморский флот есть, у нас его нет. У вас министр обороны военный, у нас – мирный. У вас в Москве все с высшим образованием, а у нас в Москве все без высшего.*».

Яку ідеологію сповідує цей шоумен? Чи можна сприймати як безневинний гумор пасажі про декомунізацію та ук-

**Володимир
Пілізін**

раїнізацію, які, мовляв, є «абсурдними» – «людям жрать нечева» або висміювати «дурних хохлів» для яких Томос можна замінити «термосом»?...

Чи можна уявити цього популярного веселуна з амбівалентними поглядами на трибуні ООН або учасником перемовин високого рівня з Меркель чи Трампом? Бути менеджером колективу гумористів і керівником великої держави – «дві великі різниці».

Чи й справді Зеленський ВІРИТЬ, що ЗДАТЕН КЕРУВАТИ КРАЇНОЮ? Хтось може уявити його колега по гумористичному цеху Євгена Кошового в ролі прем'єра, Олену Кравець міністром культури, а Юру Корвяченкова, скажімо, в ролі очільника МВС?.. Втім претенденти з висуваннями на такі посади в Україні непоодинокі.

Але. Як у Маяковського, «говорим Зеленський, подразмуваєм Коломойський». Не забуваймо, що він покривджений. Владою. Як не крути. А покривджений при владі – це небезпека для держави. Така людина впереваж думатиме про завдані йому образи, а не про загальну справу...

Коломойський – «міцний горішок». *Це визнав у березні 2015-го народний депутат фракції «Народний фронт», радник глави МВС Антон Геращенко: «Коломойський і його команда – Геннадій Корбан, Борис Филатов, Святослав Олейник і много других днепропетровских патриотов, которых они объединили, совершили настоящий подвиг весной и летом прошлого года, когда не дали проросийским силам устроить шабаш не только в Днепропетровской, но и в Запорожской областях. Многие методы, которые они использовали не всегда были законны. Это правда. Часто они действовали по принципу глаз за глаз, зуб за зуб».*

Але ми наразі про телевізійного позитивного «служу народу». На цей віртуальний образ в українського суспільства, яке після майданної ейфорії опинилося в стані фрустрації, виник запит – наслідок втоми війною, невизначеністю майбутнього. Деформована численними інформаційними атаками свідомість українського виборця припускає можливість появи в політичній реальності шоумена в іпостасі глави держави. І це тривожно. Бо така популярність віртуального героя – це не успіх політика, а свідчення відчаю виборців, які не бачать альтернативи у виборчому списку завдовжки 115 сантиметрів.

Які політичні переконання у коміка? Як і що він «співатиме» на посаді президента? По-українськи? Проукраїнськи? Не факт.

Наскільки можна довіряти соціологічно-віртуальному феноменові, згідно якого тотально свідомий проукраїнський виборець відсутній не лише на півдні й сході України, але й на заході та в центральних областях держави?

Постають й інші запитання. Приміром, телевізійний похорон «служогом на

рода» президента – це далеко не творча знахідка «корисного ідіота». Найімовірніше йдеться про один з елементів втілення для України програми «керовано-го хаосу», яку нині намагаються реалізувати.

«Слуга народу – президент. Як не крути». Від цього слогану віє крутіством і дурисвітством. Політичним і моральним. Як не крути. І що має трапитись, аби «свинопаси» нарешті прозріли? Цирк поїде, а клоуни залишаться?

В українському суспільстві драстично бракує людей, які мали б авторитет і повагу. *«Нам конче треба утворити людей, здібних до державної праці. Сучасне покоління політиків українських може бути творчим тільки у сфері культурній, у сфері ж політичній воно с руїниціцьке... Люде ж України, які до будівництва здібні, не варті нічого в смислі культурно-національному. Зараз для утворення держави потрібний компроміс обидвох елементів»* (В'ячеслав Липинський).

Замість післямови

Наші політики й президенти полюбляють наголошувати, що «український народ мудрий і у всьому розбереться». Тим часом саме поняття «народ» – звичайнісінька фікція. Народ – це насамперед біологічна популяція. Це вкрай диференційована маса: за вподобаннями політичними, культурними, економічними. Вона дуже легко піддається цілеспрямованій інформаційній обробці.

«Наше нещастя, що маємо забаватозарозумілих людей. А від цього цілий нарід і ми з ним страждаємо, бо за дурною головою й ногам горе. (...) Нарід як юридична особа не існує. Нікому він не наказує. Нікого не веде, а його треба вести. З народа стихійно виходить провідна верства, що має старатися за його добробут і вести до наміченої цілі. Вождем народа не є той, хто складає гарні програми або пише кучеряві відозви, а той, хто оволодіває масою. (...) Держава є організація, що панує над народом, причім панування мусить бути тотожним із служінням народу. Збудувати державу, значить опанувати народом» (А. М. Андрієвський).

Держава твориться згори провідниками нації, елітою, фахівцями, людьми з державним мисленням, котрим притаманна політична воля, завзяття до будівництва суверенної, демократичної держави. А банальні апеляції до «мудрого народу», – це дешева демагогія, популізм, розрахований на короточасний політичний успіх.

Чи не тому В'ячеслав Липинський застерігав: «Хамство і глупота ще ніколи і ніде ні одної держави не збудували». Перед ним маячив гіркий досвід будівництва Української держави Гетьмана Павла Скоропадського, занапащену внутрішніми силами (своїми, рідними, патріотичними), «п'ятою колоною» та ворогом зовнішнім.

Українським соціалістам вдалося зба-

ламувати ударну військову міць – Січових Стрільців, якими командував Євген Коновалець.

Опинившись на еміграції, він з гіркотою визнав: *«Як був би я де знав, був би ніколи не пішов в повстання. Помилки цієї вже не поправиш, але треба старатись її більше не робити».*

Популізм Директорії призвів до ліквідації Гетьманату, а згодом і УНР, до чого спричинилася агресія «червоної» і «білої» Росії, Польщі, міжусобиці тощо.

Як і сто років тому, в Україні катастрофічно бракує «лучших» людей (за Дмитром Донцовим), для яких інтереси держави завжди були важливіші за власні. Частка «свинопасів» упродовж нашої історії традиційно домінувала. Саме через них у 1917–20 роках не вдалося вдержати державу. Попри військову деструкцію, позиція населення була пасивна, вибірково байдужа, бракувало самоповаги. Більшість українців все надіялися на Бога і на Святого Юра.

«Якось дико було дивитись на села, якими ми проходили. Попри ці села та через них проходять різні сили, різні озброєні відділи, які один з другим змагаються; з заходу суне залізна хмара німецького війська, а село живе своїм життям, ніби докруг нічого не діється... Мій помічник сотник Андрієнко бурмотів: «От і народ, збудуєш з ним державу чи соціалізм!» – гадував у своїх «Споминах» генерал УНР Всеволод Петрів.

Така індивідуалістична позиція українців обернулася для них трагедією: нечуваними репресіями, колективізацією, Голодомором, комунізацією, страхіливими людськими втратами в Другій світовій...

Восени 2013-го «лучші» люди вийшли на майдани України. 2014 року саме вони – новітні пасіонарії, добровольці та волонтери першими виступили на захист держави. А згодом, по суті, спонукали владу створювати професійне військо.

На календарі рік 2019-й. Про загрозу втрати Української держави написано вже чимало. Однак, як і сто років тому, популізм бере гору. Правильних висновків з фатальних історичних помилок, на жаль, не зроблено. Хто з нинішніх претендентів на посаду президента системно Times New Roman аналізує причини краху Гетьманату Павла Скоропадського і наважується екстраполувати їх на майбутнє сучасної Української держави за умови, якщо її символ – булава не дістанеться «лучший» людині? Пам'ятаймо: «Хамство і глупота ще ніколи і ніде ні одної держави не збудували».

Москалі про Росію казали: «Велика Федора, да дура». Про нас Олександр Олесь написав:

*«Чи не мати для нас і для всіх УНР,
Монархіст ти, чи лівий есер,
Друг чи ворог ти – міра одна...
І стоїть УНР як корова дурна»...*

Олег К. РОМАНЧУК